

Omer Vilain over de tijd van toen

De adultenschool

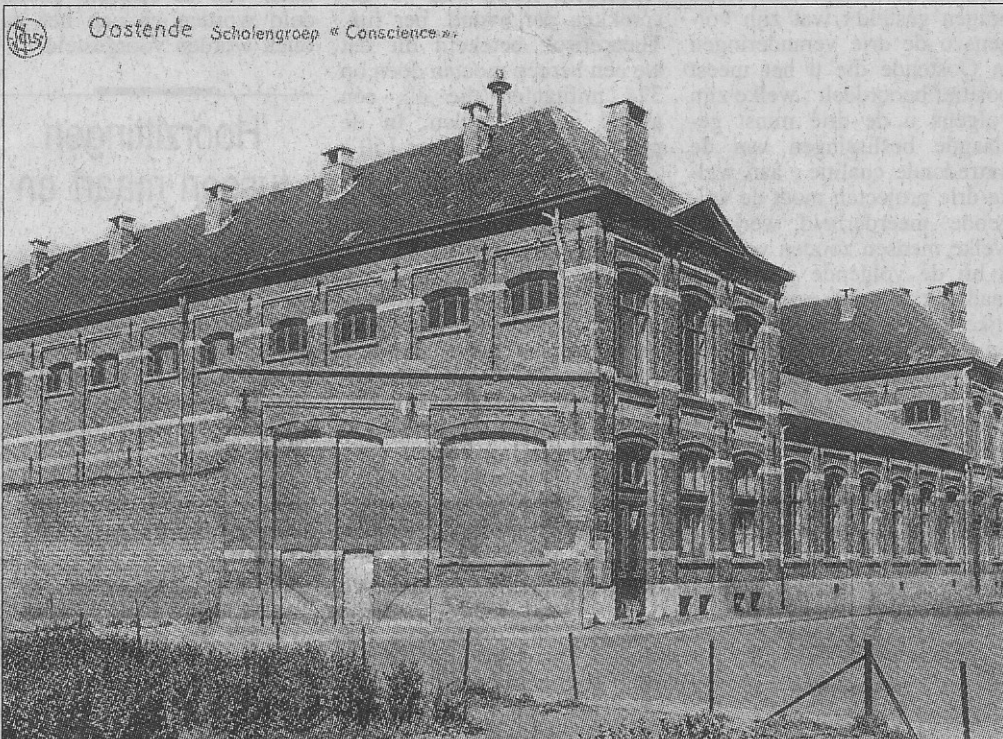
Hoe zonderling deze naam voor een school mag klinken, toch zullen nog enkele Oostendenaars, van wie vader of moeder er ooit les volgde, zich herinneren dat er hier adultenscholen bestonden.

Adultenschool, een letterlijke vertaling van *école des adultes*, dateerde van de periode 1850. De school voor volwassenen zorgde voor onderwijs voor de werkende klasse. Het waren meestal leerlingen van 15 tot 30 jaar die er gratis leerden schrijven, lezen en rekenen.

Gescheiden onderwijs

Met de vele ongeletterden die er waren, kwamen er al vlug een 100 leerlingen de lessen, die in 1851 gegeven werden door de Broeders van Liefde, volgen. In 1910 bedroeg dat aantal al 461 leerlingen, maar toen was de leeftijd niet meer vastgelegd op maximum 30 jaar.

Later startten ook de stadscholen, gelegen in de Schippersstraat, de Jan Jacobsenstraat, Raversijdestraat en Constantinopelstraat (nu Ie-

De Conscience school, gezien van in de Dr. Verhaeghestraat.

perstraat) dergelijk volwassenenonderwijs. Het waren uitsluitend jongens en mannen die er werden toegelaten. De meisjes en vrouwen konden alleen terecht in de school aan de Witte Nonnenstraat.

In 1891 begon de adultenschool met een cursus Frans: van 15 oktober tot 28 februari voor de jongens en van 15 oktober tot 31 maart voor de meisjes, telkens van 18 u.30

tot 20 u.30. Men kon in de adultenschool drie jaar les volgen. Niet te verwonderen dat de ouderen, ook de werkenden, een goed mondje Frans konden spreken en beter konden rekenen.

Frans

In 1912 kwam er nog een adultenschool bij: in de Conscience school. Ook toen ble-

zen de twee sekten gescheiden. Per toeval kregen we de mannelijke lijst van deze adultenschool in handen.

Het Westerkwartier was in enkele jaren tijd een drukbewoonde wijk geworden met veel grote gezinnen. Op de lijst, die loopt van 20 oktober 1913 tot 22 oktober 1937, stonden de namen van 1086 jonge mannen die er ooit waren ingeschreven. De lessen zijn er gestopt in 1938.

Wat ons bij die lijst opvalt, is dat alle beroepen en adressen tot 1916 in het Frans geschreven zijn. Zo lezen wij: rue du Colombier (Duivenhokstraat), rue de l'Orphelinat (Weeshuisstraat), rue des Briquetiers (Timmermansstraat). Op een paar uitzonderingen na, met name een politiemann, een fietsenmaker en een fotograaf, waren al de ingeschreven leerlingen arbeiders.

Tussen al die vlijtige leerlingen, die er vooral op de schoolbanken zaten om de Franse taal te leren, troffen we enkele bekende namen: Charles of Karel Sys, de gewezen Europese bokskampioen, Lodewijk of Louis Major, die het tot minister van Arbeid zou brengen.

De oudste leerling die er ooit was ingeschreven, was een 44-jarige kleinhandelaar uit de Rabotstraat. Ouderen uit het Westerkwartier noemen deze straat ook de Schaafstraat.

De Conscience school, gezien van in de Stuiverstraat.